

Alkymien af ting

Om Kasper Kjeldgaards papirarbejder i voks og det sitrende pollenstøv

Active, eager, airy thing,
Ever hovering on the wing.¹

I foråret vibrerer alt levende i en velvillighed til at forbinde sig med hinanden og hinandens hinanden. Som vi indånder det pollengule blomsterstøv der danser rytmisk til vinden, smager vi på den mad som insekterne nærer sig ved, som farver deres fødder og gulner deres kroppe.

Cera alba er det latinske videnskabelige navn for den almindelige type bivoks som produceres direkte fra kirtler på honningbiens (Apidae) ryg, hvor den hvidlige jomfruvoks (Apis mellifera)² lægger sig i små flager til anvendelse i opbygningen af de sekskantede celler som huser dronningebiens æg. Pigmenter fra blomsterpollen, harpiks og propolis vandrer over i voksen og præger det med sin okkergule tone, ligesom ekskrementer og rester fra de lukkede kokoner efterlades af den spæde biyngel.

I Kasper Kjeldgaards papirværker findes bivoksen som fortættede pakkede horisontlinjer i landskaber. Mere end på – gennemtrænger det papirets struktur og smelter ind i arkenes fibre, hvor det i symbiosen indfinder sig som en tredje substans. I vokspapirets stivede materie ses en flimren som minder om gamle glasvinduers krystallinske struktur, der som bekendt tykner i bunden som det evigt levende materiale glas er. På lignende vis er tidens tilstedeværelse at finde i voksens overlap og løb langs papirernes kanter, og med tanke på den proces der har gået forud, med arkenes mange dyp i de varme kar.

Voksens generøse bidrag til papirarbejderne bemærkes som en anden membran, en hud, som ånder i det af solen opvarmede rum og udsender en mild sødlig duft af honning. Sammen med duften er voksen kendetegnet ved at være et plastisk materiale med en evne til at afvise luftens fugtighed og beskytte mod ultraviolette stråler. Som et organisk materiale med en særlig stabilitet gør dette at det imod fornuften er blevet fundet velbevaret ved neolitiske begravelsespladser 6000-5000 år fra i dag.

Dette er kun nogle af årsagerne til at materialet har opnået en mytisk status på tværs af kulturer. I det gamle Egypten har det været anvendt som en ydre hud og forsegling i mumificeringsprocessen, mens det i den mellemamerikanske Mayakultur og andre indianske kulturer fra Mellemerika og ned i Amazonas og Andesbjergene var anset som et magisk materiale som kunne mediere mellem ånder og mennesker, hvor det har været til stede i nogle af de tidligst kendte ritualer.

Indenfor billedkunsten har voksen været et funktionelt råmateriale for bronzestøbningens cire perdue teknik, den antikke skulpturs levende udtryk profiterede på dets plastiske kvaliteter, ligesom shamanisme anvendes

¹ Aristophanes, Knights, 400, The Plays by Aristophanes, Everyman's Library, London, 1909

² Oprindeligt navngivet af den svenske fysiker, botaniker og zoolog Carl Linnaeus i bogværket Systema Naturae (1735), som angav en ny hierarkisk klassificering af naturens planter og dyr.

kunstnerisk i en berøring med ikke-vestlige kultures praksisser gennem naturens råstoffer. Den tyske koncept- og performancekunstner Joseph Beuys (1921-1986) anvendte shamanisme progressivt som kunstnerisk strategi og talte med voks, fedt og uld i sine installationer og performances til de irrationelle og mystiske sider hos mennesket, og til det at arbejde helende fysisk, moralsk og spirituelt med samfundet. Som Beuys var mærket af Rudolf Steiners esoteriske filosofi Antroposofien, antydes den holistiske tænkning hos Kjeldgaards arbejde i de cirkulære rumlige objekter.

Jeg genkender en anvendt sløring med voksens overlap i de kvadratiske dyppede ark, ligesom i det store papirværk der hænger fra loftet i udstillingsrummet og folder sig ind over sig selv. Her fornemmes hvorledes man med sløringer i foldninger og dyp kan rumme tid og betydningslag, og formidle den fortættede og mættende historie som bivoksen bærer med sig. Sløringen kalibreres på fineste vis af voksens transparens, som tillader blikket at fortsætte ind i værkerne frem for at stoppe ved overfladen, og hvorfra det gøres muligt at opnå kendskab til indholdet i de raffinerede lag.

De abstrakte værker griber ind og ud af referencer til rituelle handlinger og kulturhistorier, ligesom de umiddelbart og fler-sanseligt formidler hvorledes noget kan være meningsfuldt uden at kunne forklares. Subtlt får de i det stille rum mulighed for at sige noget, som får mig til at tænke på hvor meget det afhænger af sammenhængen med hvilken volumen du ytrer noget. I nogle kontekster vil det føles som om du råber, mens du i andre knap nok vil være hørbar.

Nina Wöhlk – skrevet i maj 2018 til udstillingen Transparens.